

DEL ARMISTICI A LA PAU

— Escolta: ¿i d'aquesta olivera no n'arreglaré cap oliveta jo?
— Sí, home. L'Autonomia *integral* que't donarà l'Alcalá Zamora.

BLOKS NOTES BAZAR de la UNION
a DEU céntims Unió, 3-BARCELONA

BLOKS NOTES BAZAR de la UNION
a DEU céntims Unió 3 BARCELONA

CAÇADORS!

Les millors espadenyes
més ben construï-
des, sòlides i cò-
modes, per a caça,
camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a províncies

ANTIGUO JARABE Y PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS "GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositarío:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÁ · Rambla San José, 14.
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

El mejor disolvente de los uratos
Asopala de las vías urinarías
Oálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Rifus
Gota

UROMETINA

AMBIOITE HERMANOS
S. enms. Uroléptina · Hexámelleno · elramos · Formos

PIDASE
folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos

Agte gen.: S. NAVARRO

Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

CAJA NACIONAL DE SEGUROS SOCIALES

Societat Anònima

RAMBLA DELS ESTUDIS, 8. - BARCELONA

Pensions diaries:

Per pèrdua de treball.

Estalvi de quotes.

Autoritzat per la Comissaria General de Segurs

Repartiment de beneficis.

No ho dubteu

Solament els

Calçats "Regència"

us poden donar

el que desitgeu

al comptat o a plaços

18, Boquería, 18

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Estranger, 5 pessetes FORA DE BARCELONA: Espanya, 3 pesetes

AVIS. — Amb motiu de la recent vaga dels obrers de l'art d'imprimir, L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, corresponent a la setmana anterior, deixá de publicar-se. Per a compensar als estimats subscriptors de la manca de aqueix número, el present consta de vint planes i se'n prepara algun altre que tindrà caracter d'extraordinari.

Nota de l'Administració

LA VELLA POSTAL

RECORDEU aquelles postals de l'Unió Catalanista que amb ingènua fe patriòtica enviàvem per Pasqües a les nostres amistats? Portaven una llegenda amical i catalanista que venia a compendiar tota la nostra vida pública: «A vós bones festes i a Catalunya vida nova». No era

possible política més afectuosa. Enlloc de la terra cap patriota hauria aconseguit més gentil declaració d'amistat i de nacionalisme.

Ara, aquestes Assemblees de la Mancomunitat me fan l'efecte d'una escenificació d'aquelles postals. Els diputats, En Cambó el primer de tots, al sortir de l'Assemblea, deuriem repartir els acords presos en aquelles postals reproduïdes. Perquè tant el 21 com el 29 de desembre, no han estat més que uns «a vós bones festes i a Catalunya vida nova». Per a que passéssim un bon Nadal, els diputats sacrificaren les seves exaltacions revolucionà-

ries. S'estimaven més una indigestió de gall que no pas de patriotisme. Mengeu i beveu—ens digueren—que la vida és curta i és precís collir, com aconsellava Ronsard, les roses del temps. I quan passats el Nadal ens hem trobat altra vegada amb inquietuts patriòtiques, els diputats han insistit amb els seus consells anacoretics. Som a l'any nou i és precís donar comiat joiosament al pretèrit i saludar alegrement el pervindre. Bones festes i a Catalunya vida nova...

A l'hora que escrivim, les festes són acabades. Quin pretext trobaran doncs ara per a demanar-nos quietuts horacianes en lloc de turbulències subversives? Passades les alegries nadalenques, de l'entrada d'any i de reis, resta per a complir la vida nova de Catalunya. Tornarà la Assemblea número tres, vindran els regidors del pla i de la muntanya, reapareixeran les banderes i els llacets, i Catalunya cridarà novament: Ara! Però aleshores nosaltres mateixos ens farem la festa. Mil regidors, mil banderes, mil discursos, mil cops de falç. I direm: que n'és de bonic tot això! No hi ha cap poble que sigui capaç d'organitzar aquests espectacles.

Perquè Catalunya i el catalanisme, per ara, no són més que espectacles. Hem inventat l'estètica del nacionalisme, el patriotisme recreatiu, les *varietès* de la política. En Cambó ha esdevingut el Pepe Chil del catalanisme. Quan una emoció desapareix, desseguida en preparen una altra. Si un cartell s'agota, a l'endemà n'apareix un de nou. I quan pensem no disposa l'empresa nacionalista de més obres per a aguantar la curiositat del públic, sorgeix l'anunci d'una estrena sensacional. Així, ara, tota Espanya espera l'apoteosi del gener.

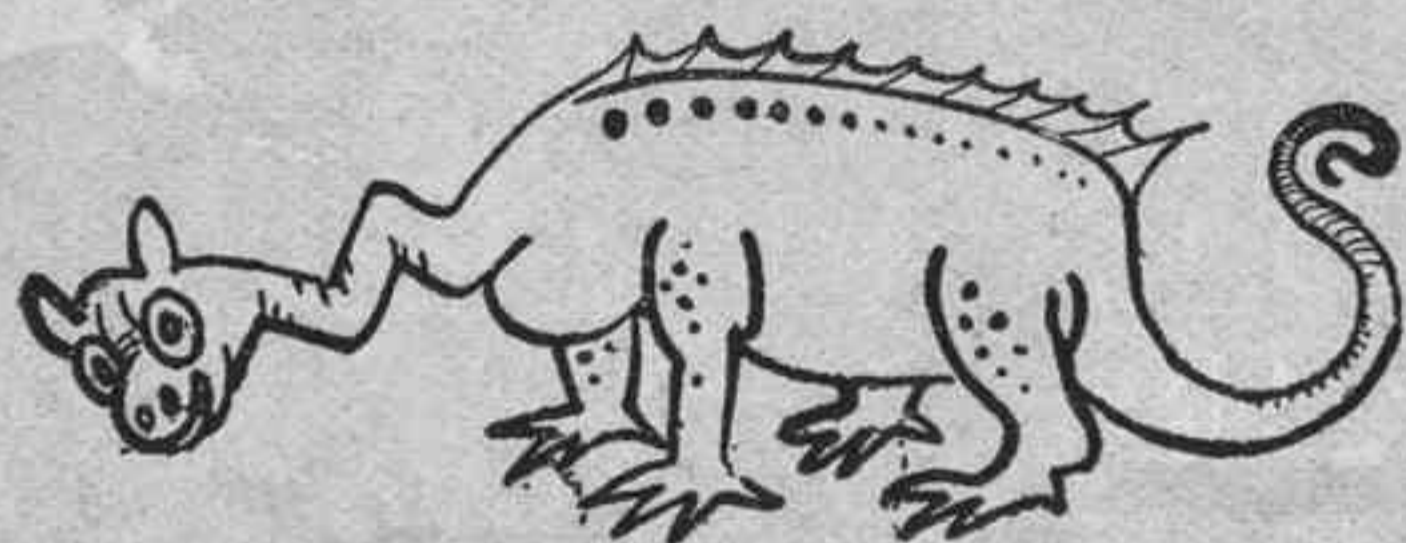
BN DATO AL GERMANOFIL

- Fill meu, dispensa... Però ja t'ho podies pensar. Totes les películes passionals acaben aixís.

Us segueix ofegant l'estètica, cridarà l'Unamuno, i nosaltres li respondrem que ja ens agrada. Hem comprès que totes les coses han de tenir la seva pompa i la seva litúrgia. Si Castella s'arrocega és per sequetat espartana; si Catalunya triomfa ho deu als seus espectacles polítics. La guerra «en dentelles» la guanyaren els francesos i nosaltres també estem guanyant la nostra política de festa major. I és que l'optimisme és la més gran de les forces. Un estripat rebec i mala ànima perdrà sempre, però un catalanista mudat, amb llacets, un himne i una bandera, guanyarà sempre.

Montjuic, per a tots, anarquistes i republicans, ha estat un calvari; per al catalanisme, un jardí i una exposició. En Cambó ho sap, i en lloc de revolucions ens dona festes. I hem de confessar que, ara per ara, la conquesta de l'autonomia té totes les emocions de la conquesta d'una senyora.

PARADOX

MUNICIPALESCA

Hi ha o no hi ha propina?

Per espai de deu o dotze dies no s'ha parlat a l'Ajuntament d'altra cosa que de si se concedia o no, al personal del còs d'empleats, una gratificació o propina de Nadal, lo que la gent en diu vulgarment «aguinaldo».

La idea d'obsequiar als empleats amb una paga extraordinària sortí dels senyors Vinaixa i Giralt. Sense ànim d'ofendre als expressats regidors, i menys encara voler rebaixar els seus sentiments altruistes, cal confessar que els mogué, potser en part, a presentar la proposició de referència, certa secreta animositat sentida vers el senyor Iglesias, qui, com cap de la Comissió de Hisenda, era, a darrera hora, el cridat a pronunciar-se en pro o en contra de la iniciativa.

I el senyor Iglesias, que ha fet un credo de l'economia en el sentit de procurar l'estalvi, declarà en una de les darreres sessions ésser totalment impossible l'accedir a la gratificació dels empleats, per la raó senzillíssima de que no hi ha consignació ni capital que permeti donar propines. Perquè—diu—no és lògic concedir «aguinaldos», quan sap tothom que pesen damunt l'Ajuntament atencions urgents i secretíssimes, que per manca de cabals no poden satisfer-se.

—Heu vist algú que per a donar propina a la criada empenyi la camisa?—ve a dir el senyor Iglesias.

S'enredà encara la cosa al intervenir en l'assumpte el senyor Guerra del Rio, vocal de la Comissió cridada a donar la quantitat per a pagar la gratificació. El senyor Guerra se declarà partidari decidit d'obsequiar als empleats. Portat per l'entusiasme, anà d'un pèl que no afir-

més que no's pagava l'«aguinaldo» per falta de ganes en el senyor Iglesias.

Això, naturalment, produí una discussió enverinada. I en tant disputaven els regidors, creixia el rebombori entre els empleats. Com a conseqüència de tot, l'animositat contra el President de Hisenda, que ha estat i tot a punt de dimitir el càrrec. Hi ha hagut a la Plaça de Sant Jaume manifestacions, comentaris de tota mena seguits de menaces més o menys encobertes. En l'interior de Cà la Ciutat, un aldarull i una efervescència de mil diables. S'ha parlat de l'assumpte en Consell de Govern. La Comissió de Hisenda s'ha reunit dos o tres cops en sessió extraordinària per a decidir respecte d'un problema que, repetim, ha tingut a tots, empleats i regidors, per espai de dugues setmanes, amb greu inquietut i amb un constant ai al cor.

Al fi resolgué la Comissió de Hisenda, prescindint del criteri i del concurs de la Presidència, bonificar al personal. Afegint a la declaració que, un cop aprovat l'«aguinaldo» en Consistori, cercarà la forma de fer-se amb els diners; que sotmetrà, després, la sol·lució a la Junta de Vocals Associats, perquè l'aprovin o la rebutgin. Que en el cas més favorable, o sigui el que fa referència al primer extrem, passarà la cosa a la sanció del governador civil.

—Acomplerts aquests tràmits, pagaré la propina—ha dit l'Alcalde als empleats.

—Això és com tenir un parent a l'Havana—poden respondre aquests.

JUST

ARA MES QUE MAI

—No n'hi ha prou amb tenir barretina i portar-la. El gran què és tenir-la tiessa.

A CAU... D'ORELLA

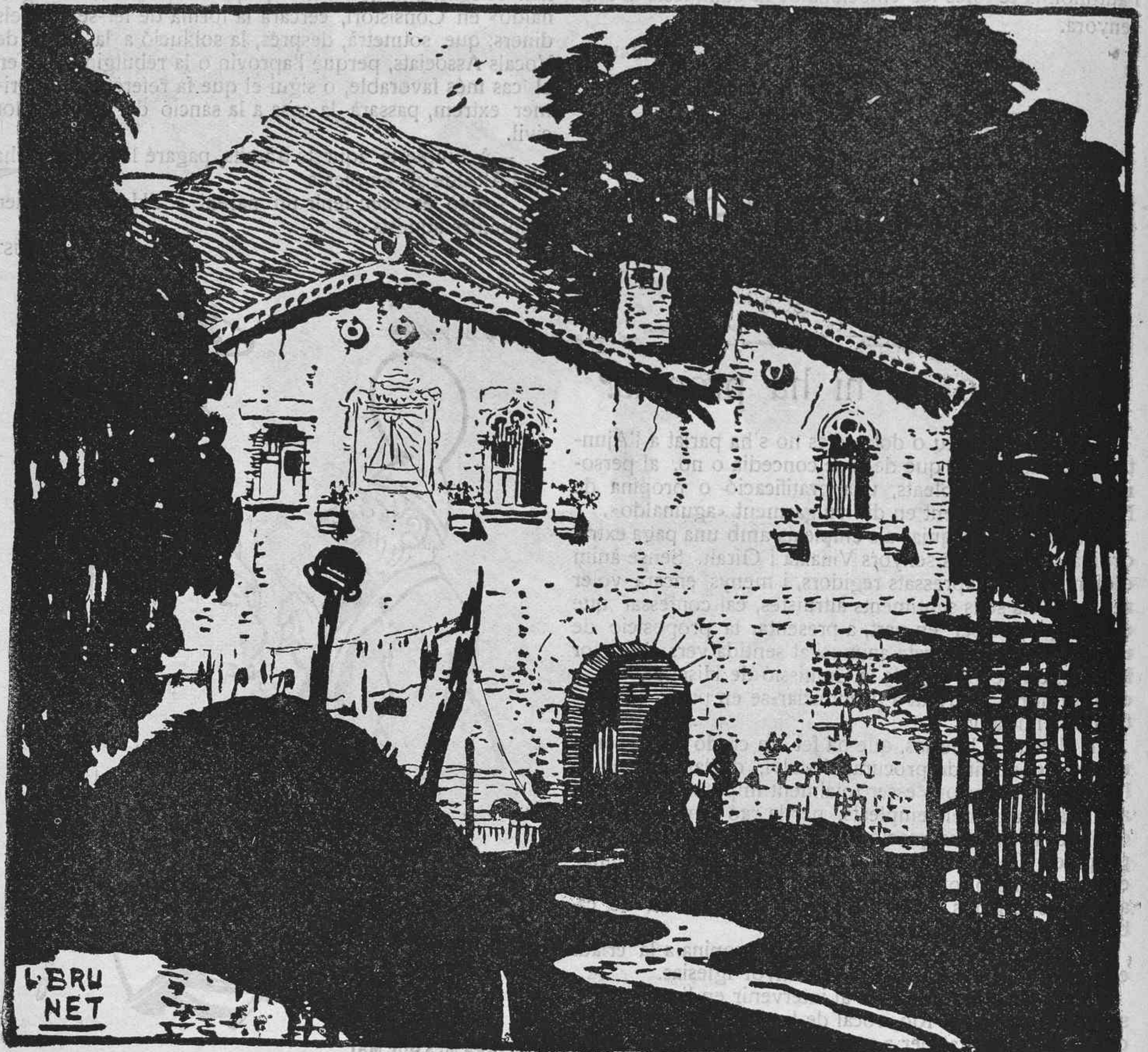
La resurrecció d'En Corominas

Inesperadament ha resucitat En Pere Corominas. Ja és vella la nostra afecció per a aquest ilustre baró de Catalunya, que es dedica, Cincinatus a l'eurevés, a conrear les seves lletugues erudites. Conforme passava el temps i el vèiem conreuant amb constància el seu hort, naixia en nosaltres un sentiment de fraternitat absolutò-

ria. Eren molt grans els seus pecats, però la seva penitència de benedictí intel·lectual els esborrava. En Pere Corominas, no tornaria a sentir, decididament, veleitats polítiques.

Més, En Romanones té la pensada de cridar per a la comissió extraparlamentària, an aqueixos germans siamesos de les classes passives del nacionalisme-republicà que s'anomenen Jaume Carner i En Pere Corominas. En Carner, discret, respòn amb un «deixeu-me estar». En Pere Corominas, davant de la nova consagració, torna als seus bons temps i comença a dir que si, que no, que ho consultarà, que ja li agradaria, però... En Pere Corominas és etern i immutable. Tornarà novament a desfer el partit, a matar el diari i a dispersar l'esquerra.

Però tots nosaltres som també eterns i immutables. Quan començà a correr la nova de la designació d'En

L'BRU
NET

INDRETS DE CATALUNYA

Una vella masia de la costa.

Pere Corominas per a la comissió extraparlamentària, tothom tingué una interrogació de sorpresa.

—¿En Corominas? ¿I què farà En Corominas?— es preguntava.

I es responia:—Demanarà immediatament dietes.

Persistia el record de l'esperit econòmic d'En Pere Corominas.

—No, no—s'insistia.—¿Que farà en la Comissió?

—Confeccionarà un discurs molt eloqüent, molt convincent, molt documentat, i quan estarà decidit a llençar-lo arribarà tard.

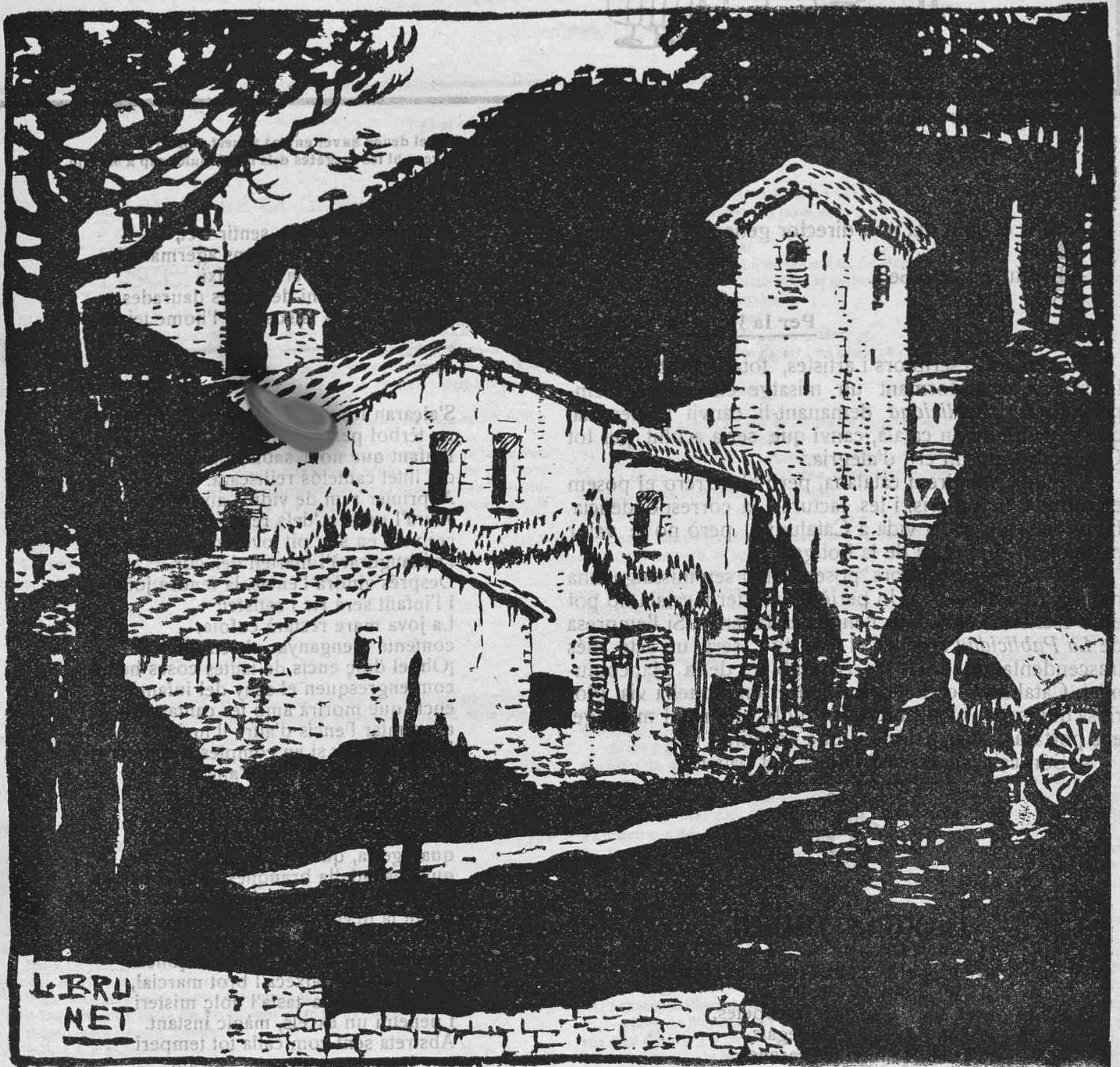
Es el destí d'En Pere Corominas, gran home frustat, per al qual, malgrat tot, nosaltres sentim una admiració que no és cordial però sí sincera. El dia que s'hauria decidit a parlar, es trobaria amb les portes de la Comissió tancades.

Els acudits de Madrid

Conserva Madrid aquella ànima frèvola, mossegaire i epigramàtica del temps de Felip IV. Encara es denigra envers als cavallers tèrbols i a les senyores alegres.

Ara ha estat nomenat director general d'Instrucció Pública un catedràtic d'Oviedo, nomenat Aniceto Sela. An aquells que els hi son grates les comparacions i que parlen de la superioritat de la cultura castellana, els hi oferim el nom de l'Eugeni Ors, el nostre director general d'Instrucció Pública.

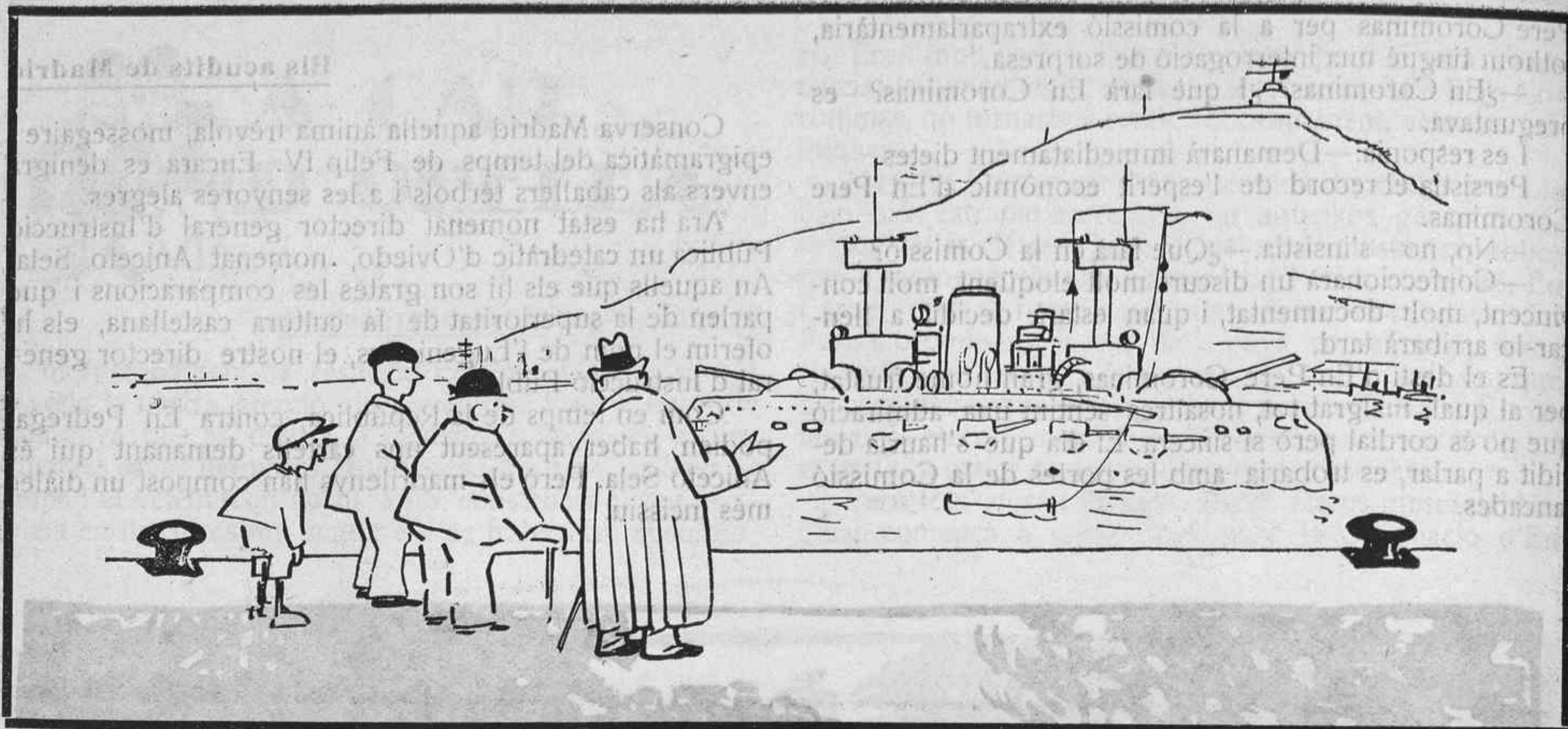
Com en temps de la República, contra En Pedregal podien haber aparegut uns cartells demanant qui és Aniceto Sela. Però els madrilenys han compost un diàlec més incissiu.

LEBRU
NET

INDRETS DE CATALUNYA

Una vella masia de l'alta muntanya.

DESPRÉS DEL HOMENATGE

- Saps el nom del nou director general?
 —No.
 —Es diu Aniceto Sela.
 —Sela què?

Per la llengua catalana

Uns quants escriptors i artistes, tota la nostra joventut selecta, estan formant un misatge endressat a l'empresa de *La Publicidad* demanant-li canvi la llengua, que es publiqui en català, canvi que seria acullit per tot Catalunya amb un crit d'alegria.

L'ànima la tindrem catalana, però el lletrero el posem en castellà, i els diaris, i les factures, la correspondència. Hi ha qui donaria la vida a Catalunya, però no té valor per a oferir-li el rètol de la botiga.

Els nostres escriptors posen en el seu missatge una raó nova i decisiva. «Un periòdic modern català no pot estar escrit en l'anticuada llengua castellana». Si l'empresa de *La Publicidad* accepta el missatge, serà un acte més trascendental que iotes les Assemblees de la Mancomunitat. Catalunya començarà a entrar en aquella via gloriosa que segons En Francesc Pujols, autor del missatge, ens portarà a anar pel món, que ens dirà.

—Són catalans vostès? Doncs, tot pagat.

L'encís millor

Sobre un balcó, entre testos amb floretes
 he vist vâris objectes virolats;
 un carret, un penó, unes escopetes,
 un cavallet, uns mapes aplegats.
 Encara'l dia dorm en les carenes
 i l'aire talla com un ganivet;
 encara les estrelles més serenes

- Per què'ns el deuen haver enviat aquest monstre?
 —Per embarcar-hi les targetes dels monàrquics cap a Madrid.

tremoladices deuen sentir fret,
 quan sobre'l pit les mans agermanades,
 el caparró dessota del coixí,
 s'escorra'l somni de gestes daurades
 que sobre uns falsos reis l'home teixí.

* * *

S'alçaran les parpelles abans d'hora,
 un tèrbol pensament s'aclarirà,
 l'infant que no'n sabia, eixirà a fora,
 del lletet cantelós relliscarà.
 Al primer rem de vidres aixecant-se
 veurà'l present dels reis engrescador,
 creixerà en són pit jove una frisança
 i s'inaugurarà'l martell del cor.
 Després vindrà l'encís, la tendra joia
 i l'infant serà ric i satisfet;
 La jova mare restarà cofoia,
 contenta d'enganyar al seu fillet.
 ¡Oh, el dolç encís de tantes coses belles,
 com engresquen el seny del infantó,
 encís que morirà amb les cantarelles
 al apuntar l'encís d'altre il·lusió!
 Fa de mal dir si en comptes d'engrescar-lo
 en rauxes il·legítimes d'amor
 fóra millor distreure'l, iniciar-lo
 en els secrets esplèndits de la flor.
 Les altres meravelles de la planta
 quan gesta, quan s'aixeca del terçoç,
 quan esbadella branques i ens encanta,
 i ubriaga cada càlser just declós.
 Quan la llevor madura, presonera
 s'esquitlla i cau a l'ombra germinal,
 i instant-la'l Sol, la pluja cançonera
 baixa la arrel, aixeca'l brot marcial,
 és quan l'ànima tasta'l dolç misteri,
 i penetra un excels, màgic instant.
 Abstreta sent com calla tot temperi
 que la tenia en un estat vibrant.

A. COSTA I SENDRA

MALASTRUGANÇA

—Jo sí que puc ben dir que vam comprar un tortell de Reis i a mi m'ha tocat «la fava».

DEL PALAU DE LA GENERALITAT

Escenes divertides

El dia en que va tenir lloc l'Assemblea de Parlamentaris es van donar ordres terminants, prohibint l'entrada del públic en l'històric Palau de la Generalitat de Catalunya.

El Trepoff encarregat d'impedir per tots els medis l'entrada de curiosos i estranys era En Vives, el gran, l'incommensurable Vives, l'aixerit i simpàtic porter-ordenança.

I ja tenim a En Vives en funcions de dictador! Aquest vull i aquest no vull! o lo que és lo mateix: aquest passa i aquest no passa.

En Vives es va equivocar poques vegades, però de totes maneres es va equivocar. Però deu tenir-se en compte que En Vives no és un don *Milliu Junoy*, que per haver militat en tots els partits i haver sigut president de tots els casinos de totes les comunitats polítiques de totes les ciutats, viles i «aldeas» de l'Espanya, coneix des de En Maura fins al Reus de la Casa del Poble.

I anem al gra.

Les personalitats i periodistes que tenen entrada a l'Assemblea anaven entrant tranquil·lament. De prompte En Vives va deturar a un senyor:

—Vostè dispensi; però no's pot passar.

—Es que jo hi tinc dret!

—Què és diputat?

—No senyor!

—Donc allavors no hi té dret.

—Soc senador.

—*Vamus home*—respongué En Vives—que no veu que aquí no badem? Vostè senador? Surti, surti, faci el favor! Si me'l cregués el senyor Puig em diria que soc molt *llonsal*!

Era don *Pelmaciol*!

Quan En Puig i Cadafalch es va enterar de la xistosa escena, és fama que digué: «Jo en el lloc d'En Vives també m'hauria cregut que don *Dalmacio* m'enredava...»

Poc després entrà En Kindelan acompanyat d'un senyor. En Vives es dirigí al primer i li digué:

—Perdoni senyor Kindelan. El senyor va amb vostè? Es que no pot entrar ningú estrany; son ordres terminants del senyor President.

—L'amic—respon En Kindelan—és diputat: és el senyor Nicolau.

I En Nicolau, amb la major bona fe i senzillesa, objectà a En Vives:

—Si senyor, soc diputat; però... veritat que no ho semblo?

Els moços de la esquadra que estaven de *guardia* encara riuen!

Un altre escena, també rigurosament històrica.

Entra En *JesusinUllé*, redactor del diari radical *La Aurora* i En Vives, naturalment, el deixà passar sense protesta.

Pocs moments després entra un desconegut.

—Dispensi jove, li diu En Vives, però vostè no pot passar.

—Soc redactor de *La Aurora*.

—Però si ara n'acaba d'entrar un!

—Què hi fa? Jo tinc d'entrar-hi forçosament, tenim de rellevar-nos, car la feina serà molt pesada.

—Bé, passi i alabat sia Déu Nostre Senyor!

Als cinc minuts venen dos joves més.

—On van?

—Som de *La Aurora*!

—No poden passar, ja n'hi han dos de *La Aurora*

I es promou una discussió sobre si poden passar o no, i mentre es discuteix aca-loradament arriben tres joves més.

—Que hi ha? que passa?

—Res que no ens volen deixar passar.

—No senyor, no poden passar i no passaran. Vostès també són periodistes?

—Sí, som de *La Aurora*.

—També de *La Aurora*?

—També!

—Doncs jo també ho soc de *La Aurora*—respongué En Vives tot empatat.

—Vostè? Mentida! Mentida!

—Si senyors, jo soc de l'*Aurora*... de l'*Aurora*... boreal!...

I els de *La Aurora* tingueren d'entornar-se davant de l'actitut d'En Vives, enèrgic i xistós ordenança mancomunera.

Durant una de les reunions secretes d'aquests dies, En Barangó-Solís, que ja està a punt d'ésser pare, va lograr introduir-se en cert lloc proper a la Sala del Concèll i allí, d'*amagatotis*, va poguer escoltar perfectament lo que delen els nostres prohoms que segons diu En Barangó a cau d'orella, era cosa bona i substanciosa. Però l'atre-vit periodista va ésser descobert *infraganti* i el seu atreviment el pagaren els demés companys de premsa, que foren expulsats, pel secretari senyor Jener, de la sala veïna al despatx presidencial, on fins allavors venien reunint-se. I com els «chicos de la premsa» foren obligats a esperar-se en un lloc molt incòmode protestaren indignats d'altal càstic. I En Puig i Cadafalch, que és més bon senyor de lo que molts es creuen va reparar el dany, fent esperar als «chicos» en el Saló de sessions de la Diputació. Major honor no era possible! En Puig i Cadafalch va reconciliar-se amb els que abans, quan parlaven d'ell, sols el nomenaven pel «senyor Puig».

Al dia següent En Jullà Romea del *Clero*, periodista i concertista tot d'una peça va portar la guitarra, obsequiant amb un concert als seus companys, mentre els prohoms tancats, barrats e isolats, deliberaven sobre la sort de Catalunya.

I tot hauria anat com una seda si no hagués sigut que a darrera hora En Romea, volgüent complaure a En Pou de Barros i a En Pascual de Zulueta, va deixar sentir les primeres notes de la *Marcha de Cádiz*. Oh sacrilegi! Oh provocació!

En Romea tingué de fugir escapat i el *Clero* aquell vespre no pogué donar la informació complerta, i els senyors Esteves de la dreta de l'«*Ensanche*» van tenir un mal sopar pensant que devia passar la «gorda» quan el *Clero* amagava la veritat callant misteriosament en tan crítiques hores.

En Costa-Deu, el diumenge a la tarde, en el Saló de sessions, va donar-nos una... llauna sobre l'Alemanya... invencible: Jo soc més germanòfil que mai! deia el gran amic de l'Argentinia.

I el senyor Ruiz, qüefe de cerimònies de la Mancomunitat, li digué:

—No té res d'estrany que vostè signi un admirador del Kaiser. Encara n'hi ha que són d'En Castelar i d'En Zorrilla...

el senyor Ruiz fou ovacionat per la seva felicíssima frase digna d'un Maura o d'un Pich i Pon!—TENU

JUDICI DE L'ANY 1919

Com que'l *judici* d'un lloro
l'any passat sigué un engany,
he confiat a una cotorra
el judici d'aquest any.

—Cotorrita, cotorrita;
¿qué passarà l'any que vé?...
I ella, dant-me la *patita*,
va xerrar lo que us diré.

Començarà per pujar-se
tant i tant amunt el pa,
que a comprar-lo haurem d'anar-hi
en globo o aeroplà.

Més cares les subsistències,
les tindrem tant insegures
que, en lloc de cuinar-hi, haurem
de menjar les serradures.

Per menjar cols i patates,
sense tall, tindrem fatícs:
sols podran menjâ arengades
i bacallà'ls que son rics.

Farà'l gas tanta claror,
que's veuràn fins obligades
les persones, a la nit,
a portà ulleres fumades.

No hi hauran setmanes tràgiques,
ni de cómiques, (ni ganes);
però, de vagues,—per costum—
n'hi hauran totes les setmanes.

Les dones que amb el vestir
fan la nostra vida amarga,
aniran molt més de curt...
perqué la saben molt llarga.

No veurem per carrers foscos
marrec i marreca infants
que d'amagadot festegen
com si fossin cossos grans.

Ni sentirem a criatures
de dotze anys per aquests carrers
renegant d'una manera
com si fossin carreters.

Veurem orquestres de tzigans
que, a més de tocâ i cantar,
ballaran i tot sens perdre
el compàs, sense parar.

Les mares que van al ball

a dur la noia amb gran joia,
faran molt més l'adormit
quan balli'l tango la noia.

No veurem més epissodis
d'esperpentos en el *Cine*
que, de tant espetarrants,
fan posar pell de gallina.

Tampoc hi veurem pel·lícoles
de robos i assassinats
que serveixen d'ensenyança
a lladregots i malvats.

Ni parelles acostades,
tant capficades talment,
que no veuen cap escena,
ni saben cap argument.

A la Reforma, per fer
cases a una i altra banda,
de tanta pressa que hi haurà
s'haurà de demanar tanda.

No sentirem més manubris,
guitarres, ni acordeons,
ni més cuplets, ni romansos
de cego per tots cantons.

S'hauran acabat les rifes
de carrer, plaça o mercat,
amb jocs de cartes, que treuen
sempre'ls que no hi han posat.

Hi hauran tantes concessions
de títols nobiliaris,
que faran Comtes i Ducs
fins a n'els que venen diaris.

Cap mot alemany, ni anglés,
sentirem, com tots els dies:
les tendes i drogueries
no'ns *quitaran* res del pes.

Se protegirà als artistes
i autors esplendidament:
faran la pau, de repent,
requetés i lerroxistes.

De la Rambla els aucellets
no l lensaran més *quisqueta*,
car duran a la *qüeta*
ben lligats uns cistellets.

No hi haurà, a fi d'any, *amagos*
d'incendi en temps de balanç;
no hi hauran *quiebras* constants,
ni cap suspensió de pagos.

No trobarem més enlloc
trinxeraires fent tabola,
que en compte d'anâ a l'escola
juguen sempre a cops de roc

Les obres de tot istil
al Teatre seran morals,
de bones costums socials...

¡No's farà cap *vodevill*!
Policies rutinaries

n'hi hauran pocs i més feiners;
ja no veurem pels carrers
tants de cascos funeraris.

Uns municipals tindrem
que no s'amagaràn mai,
i uns *urbanos* que ¡això rail!
sempre amb vestits nous veurem.

Les noies als seus promesos
la mà'ls hi demanaran,
i així ¡és clar! quedaran
per casar-se compromesos.

Amb Lluna eterna de mel
tot matrimoni viurà;
i amb penes i tot serà
com més alt un pis, un cel.

S'haurà acabat el martiri
del mal viure entre cunyades:
gendres i sógres, cambiades,
s'estimaran amb deliri

Cap persona calva ¡ni una!
quedarà amb el cap pelat
si s'unta el cap ben untat
sols amb saliva dejuna.

La cotorra aquí acabà
de xerrar (parlant en plata):
ja veurem durant tot l'any
si és que va ficar la *pata*.

Si'l *judici* fals resulta,
no'm fiaré, si és al revés,
de cotorres, ni de lloros
xerraires, ni muts, ¡¡mai més!!

P. DEL CARRIL

per a 1919» és la guerra amb la felix conseqüència de l'armistici, l'ensorrament total dels militaristes imperis i l'aditament gloriós de l'esplèndida i victoriosa pau. El calendari val, enguany, seixanta cèntims i a hores d'ara s'ha agotat completament.

ESPELEOLOGIA DE LES COMARQUES TARRAGONINES, per J. Ferraté.— Interessantíssim recull d'estudis i descripcions de coves, avencs i cambres soterrànies de tota mena, visitades per l'autor, que és un entusiasta excursionista reussenc. El senyor Ferraté es demostra, en aqueixa especialitat, un excel·lent admirador i continuador de l'obra magnífica del plograt mossèn Norbert Font i Sagué, fent un valuosíssim servei a la moderna Espeleologia de Catalunya, que és una ciència curiosíssima que, en poc temps, mercès a l'empenta dels nostres centres excursionistes, ha progressat molt. Les descripcions d'aquest llibre tenen com positiva gràcia i interès l'ésser filles de l'observació personal de l'autor, qui ha aconse-

ALMANAC DE LA CAMPANA DE GRÀCIA.—Acaba de publicar-se aqueix calendari popular que, com de costum, resulta un va-i-tot de sàtira política. En ell s'hi toquen la major part de palpitanants assumptes polítics i socials, tant de caràcter nacional com internacional. Articles, contes, versos, epigrames i pensaments de tota mena, alternen amb un devassall de intencionades caricatures, entre les quals domina l'aixerit llàpiç del nostre «Picarol». Ja poden suposar que un dels temes preferents d'aqueix «Almanac de La Campana de Gràcia

TOS la curen les Pastillas Helenianas.
Una pesseta caixa.

PANALLONS els cura Tópico Gil Kens.
Una pesseta frasc.

ASMA la curen les Gotas Helenianas.
4 pessetes frasc.

L'ULTIMATUM

—O me la dones ben integral, tal com la vol el poble, o tance la caixa.

guit, a còpia de immensos treballs i d'una insistència lloabilíssima, presentar una recopilació de 176 manifestacions espeleològiques que's troben en les comarques del Camp de Tarragona, del Priorat, de la Conca de Barberà, de Prades, del Penadés, de Terra Alta, de Castellania, de les Riberes de l'Ebre i de part de la Segarra.

L'obra va il·lustrada amb nombrosos fotogravats, plànols i un mapa, que facilitarà notablement la visita a dites comarques. També porta un concís i ben escrit pròleg del doctor Faura i Sans.

NOTA PRESENTADA EN EL PRIMER CONGRESO NACIONAL DE PESCA.—Dit Congrés fou celebrat a Madrid a mitjans del passat novembre. Es un follet original de don Josep Galbis i Rodríguez, que portarà, sens dubte, molta llum meteorològica als pescadors de les nostres costes i als aficionats a la pesca en general.

HONNEUR A FOCH (*Marche Triomphale*).—Una valenta pàgina musical, obra del mestre Joan Altisent, peça per a piano. Per a jutjar-la degudament, ens l'havem feta executar degudament per una veïna, deixeble d'En Rubinstein, i hem de confessar que ens ha agradat molt.

LA PLUJA D'OR.—Comèdia en tres actes, d'Alexandre P. Maristany. Quan fou estrenada se'n parlà amb l'extensió deguda a la secció corresponent. La publica la revista teatral *L'Escena Catalana*.

TRES DISCURSOS.—Tres discursos originals del plorat patrici català Eusebi Güell i Bacigalupi. Venen insertats en la *Biblioteca d'autors catalans «Lectura Popular»*.

LA GATA EMBOTELLADA.—Novel·leta de Josep Ortega Munilla. Ha sortit a llum en el darrer número de *Los Contemporàneos*.

SEPT SCIÈNCIES

CARTA DEL INFANT BOLXEVIC ALS REIS

«Senyors Reis: Haveu de sapiguer i entendre que enguany no us he demanat res, ni una Pepa de ral, perquè ja sóc lluny d'aquella ignocència que'm feia cloure les parpelles amb l'esperança de un demà color de rosa.

Ara tots els nois de la meua edat que viuen al carrer de casa, sabem—i no és poc saber—que els misteriosos i sobrenaturals Reis d'Orient són la gent més injusta i més parcial de la terra. Sabem que són tant poc cristians que, en el repartiment anyal de joguines i lleminadures, deixeu en les cases dels rics lo bò i millor que porteu, i en canvi a les cases dels nens pobres hi porteu joguets de Cà'l «65» i quatre teies ensucrades, quan no passeu de llarg, deixant-los en el més gran desconsol.

I com que això, en l'hora de la pau wilsoniana no és de justícia, jo, en nom de tots els nois del carrer de casa, tinc el gust de fer-vos-ho present: O repartiu l'any que vé els sabres i les nines i les trompetes i els turrans amb més equitat i justícia, o altre vegada us vindrem a esperar tots, armats de garrots, als quatre camins de Can Gomis.

Quan arribareu per la Carretera d'Horta, abans d'entrar a Barcelona, us aturarem, us farem baixar dels camells, i en un obrir i tancar d'ulls estarà feta la «repartidora» de tot el que porteu. Tot anirà a parar a mans de la «chusma encanallada» que serà la quitxalleta dels pobres. Així us ensenyarem de tenir més bon cor i d'ésser més bons cristians i més bones persones.

Ah, i mireu de no protestar ni resistir, perquè nosaltres som els més i els més forts; així que anireu per a amenaçar-nos us clavarem un juli de garrotades entre cap i coll que no us en aixecareu. En poc temps havem vist caure molts reis, i ara ja sabem com se fa per a tombar-los.

Després anirem a la primera barraca de burot que trobarem i allí firmarem l'armistici... i si convé la pau, i proclamarem la federal autonòmica i republicana.

I prous reis; no cal que us molesteu en tornar a venir cap més any... Au, a la m.....!

MIRANIUS

per la c. XARAU

LICEO

Aconteixements veritables per a senyalar?... El debut de la Roseta Storchio, la *serata d'onore* d'En Battistini, el debut d'En Noté, la *serata* d'En Schipa.

La Storchio, aquella *Mimi* d'ara fa divuit anys, nena mimada dels liceistes, que havíem sentit en plena joventut, no és la mateixa d'aleshores. Els anys no passen en và. Però lo que ha perdut en galanura de veu, ho ha guanyat en el bell dir i en art dramàtic. Aqueixa és la impressió que traguérem de la seva *Traviata*, que interpretà en companyia d'En Macnez i En Battistini, resultant un conjunt de «primo cartello».

En les condicions en que va debutar el pobre Noté, en el qual *noté* una fermesa de caràcter davant la tempestat de les altures, poca cosa pot dir-se. Té bona veu i sap cantar, a pesar de lo que diguin els cridaires. La proba és que amb tot i l'escàndol que produí aquella *Africana*, «de cuya representación no quiero acordar-me», se vegé obligat a repetir un important fragment.

I l'altre aconteixement, la *serata* d'En Battistini, fou el més notable de tots tres. L'insigne baríton, dominador de la *fera* sigué objecte de grans i merescudes ovacions tota la nit, que pot comptar-se entre les més memorables.

La *serata d'onore* d'En Tito Schipa valgué an aquest tenor una sèrie de formidables aplaudiments. Per alguna cosa és avui el noi mimat dels nostres *dilettanti* que no aprecien en ell una extraordinària veu, sinó un art exquisit en el dir i una elegància clàssica de la corda mitjana. El programa estava format per un acte d'aquí, un d'allí, un de més enllà i fragments i cançonetes. Semblava una bànova d'aqueixes de trocets; així no és estrany que n'hi hagués per a tots els gustos.

D'aquella *Bohème* de les meves entranyes, caldrà recordar la excel·lent interpretació de la Roseta Storchio que ens transportà sentimentalment divuit anys enrera; fou ben ajudada per En Borghese, En Massini-Pierali i En Macnez.

I d'aquell *Fra Diavolo* reprisat en diumenge a la tarda, direm que no hi ha res a dir; que tots estigueren bastant acertats, fins el baríton Mangeri.

ROMEA

Joan Enric, drama del il·lustre poeta don Josep M.ª de Sagarra.

Mare de Déu! Sembla mentida com se perverteixen els nois de casa bona, i quins disbarats arriben a dir! Naturalment que tot això és culpa de la joventut i les males companyies; però, vaja, tractant-se d'un noi de família tan distingida hom no s'ho hauria pensat. Què diran els Sentmenats? Què pensaran els Sarrieras?

Mirin que fer un drama en el qual no hi ha més persones decentes que els que viuen fora de la llei i, al revés, la muller lligítima no es casa, que's vèn; i el germà de la muller lligítima, president d'una catòlica societat, per a protegir les infelices, resulta que és un perdulari que no fa més que seduir donzelles i demanar diners. En el dramet no es respecten ni les mares que són unes arquebotes, ni els germans que són uns tauls, ni res, vaja, ni res.

No li perdonaran mai els seus nobles i cristians parents l'haver escrit tal obra, i encara li perdonaran menys per una cosa que li direm si no s'enfada: és que no està gens bé. Quan escrigué el *Mal caçador* tothom passà per alt que aquest fos un mala peça i que l'argument no resultés de lo més correcte, mercès a que estava bé de veres. Molt ens temem que an el pobre Joan Enric no li passi lo mateix i que no el perdonin mai, i tot per culpa de vostè, senyor de Sagarra. Com s'ha pogut empescar aquelles escenes del segon acte de la mare i les filles, del fill amb les noies (aquest minyó que demana diners ens el sabem de cor, no falta en quasi cap obreta de *gènero chico*), de l'estimada amb el protagonista?... Què poques deu haver-ne vist, vostè, de noies que a l'endemà de conèixer a un home ja li diguin que han estat pensant amb ell tota la nit! Que no veu, sant cristià, que si ho diguessin, les *atropellarien* desseguida?

No parlem del tercer perquè no ens agrada parlar de coses tristes i arribem a l'últim acte. Què preciosa aquella mare menjant vi amb borregos i que aixerida al triar tan bé el moment de voler clavar falconada... Però, per això, és molt prudent encara la muller, presentant-se en els moments en que acaba de morir l'afortunada rival i que pot tenir la seguretat de que la enveran a la forca.

En fi, serà un altre dia; i ara donem-nos la mà, perquè, com vostè diu, dos homes sempre poden dar-se la mà.

MATEU

—Per a fi de festa se'ns donà una altra estrena: *Un cop d'audàcia*, jòguina còmica inspirada en un conte americà; escenificació original del nostre estimat amic Josep Artís. La farsa resulta extraordinàriament enginyosa, molt mòguda i interessant, tres condicions que, per força, no sols tenen de fer perfectament viable una producció teatral, sinó proporcionar-li un èxit. Els tipus que hi intervenen són de caricatura grotesca i tots ells dibuixats amb el degut relleu. Naturalment que el gènere permet tota mena de inverosimitats i aquestes hi són, però l'autor, que no's proposa altra cosa que divertir mitja hora al públic, se'n surt d'una manera brillant, valent-se de situacions veritablement originals, plenes de gràcia i de picardia satírica, i fent gala d'una gran facilitat en el diàleg, que resulta naturalíssim i adequat. La obreta fou molt ben rebuda i creiem que's farà molt.

En l'interpretació s'hi distingiren En Font i l'Aymeric.

GOYA

Mister Beverley, comèdia dramàtica detectivesca en quatre actes, de G. Berr i L. Vernauil, traduïda per l'Emili Thuiller, donarà moltes pessetes a l'empresa de aquest elegant teatre.

Mister Beverley és una obra que manté al públic en una constant expectació, puig les escenes emocionants, de inesperat desenllaç, se succeeixen ràpidament, de manera que no decau ni un sol instant l'interès de l'aplaudida obra, inspirada en la famosa novel·la *The Barton Mystery*.

Fins al final del tercer acte un no sap quin és el veritable assassí de Mister Barton i si en lloc de intervindre-hi el gran

LA CELESTINA

—Ja li donaria tal com vostè la volgués, però, fill, els seus amants de cor, els republicanots, me la tenen segrestada.

i expert Beverley, hi inieuvingués un dels nostres immensíssims «matalassers», estem completament segurs que tots els personatges que tenen participació en tan misteriós *affaire* anirien a parar tot seguit a la «delega»; és a dir, tots no, tots... menys el veritable culpable.

I tornant a *Mister Beverley* direm que hi ha una col·lecció de *inocentes acusados*, de *dudas terribles*, de *amores trágicos y verdaderos*, de *infidelidades que sublevan*... I ho diem en castellà, perquè faci més efecte. Com es pot veure, no hi manca res.

En Vico ens feu un Beverley de primera, però de primera de veritat. En Mancha, un excel·lent galant jove, molt bé; la Ruiz molt justa, expressiva i intencionada, i En Cebrian i la Pastor força discrets. Els demés contribuïren al bon conjunt. Ah... la Melià feta una viuda d'aquelles que donen l'opi. Ai que tinc!

Molts aplaudiments, molta gent i moltes ganes de tornar-hi. Els aficionats al gènere detectivesc no tenen perdó de Déu Nostre Senyor ni de Sant Josep Oriol, si deixen d'anar al «Goya», que cada dia està ple i no cal dir que s'hi veuen moltes xicotetes d'aquelles que a un li fan venir ganes de donar un cop de cap.

El dia dels Ignocents s'estrenà *Jhon y Thum*, del «fusella-ble» astracaner Periquito Muñoz Seca. *Jhon y Thum*... pim, pam, pum! Emperò és tant i tant agafat pels cabells i hi han tants i tants xistus dolents, que el públic s'ho va pendre com una ignocentada de bon *género*, rient molt i molt, encara que les rialles no deuen atribuir-se als «mèrits de l'obra muñoz-sequeriana»—que és un esperpento més—sinó a la gràcia amb que la representà el gran Mora, actor còmic discretíssim, el qual fou molt ben secundat pels demés elements de la companyia d'aquest teatre.

Endavant les atxes i que duri!

POLIORAMA

En aquest teatre han estrenat també el *Jhon y Thum* d'En Seca. Dels mèrits de l'obra ja'n parlem en un altre lloc. Ens limitarem a dir que la companyia d'aquest teatre en treu el millor partit possible.

També volguérem assistir-hi, a les curses de l'Ordal, i allí en mig dels pagesos dels voltants, contemplàrem les poques peripecies de l'arribada dels sides, motos, autocicles, cotxes i tota la llarga llista d'aquestes màquines. Confessem, que la festa no'ns plagué pas i que fórem molts els qui ens aburrirem sobiranament. De les arribades, la més notable fou la d'un belga que's vegé rodejat tot seguit d'un sens fi de gent. Després sapiguérem que el motiu era perquè el susdit, els havia promés que si guanyava hi hauria xampany per a tots els veïns de la comarca: Afortunadament que per ara, aquests no coneixeràn encara l'agradable gust de la «sidra» espumosa.

Entretot, sobresortí l'estat de les carreteres que era magnífic pels que tenien la intenció de suicidar-se. Els del «Automòvil» que des de que en Cambó fou ministre parlen en català, podran lamentar-se novament de la gran pèrdua que per a ells representà la seva dimissió. Com que tampoc ens donarien l'anunci, no creiem sigui d'interès publicar el nom dels guanyadors, que segons sembla degut a una fórmula algebràica, que s'han empescat els organitzadors, quedarà demostrat palpablement que els darrers foren els primers!

Al retornar oïrem exclamar-se a algú bonafé de la diferència entre aitals curses i les de Vilasar i Sitjes, i certament que no li mancava la raó de dir-ho. Mes el dia fou magnífic i ens reconciliàrem amb tothom, al poguer dar-nos un agradable esmorsar als marges del Lladoner.

A la tarda, poguèrem veure encara mig partit entre l'Eibar

DIADA DE REIS

Les sabates plenes, al balcó de la nena Europa.

i l'Espanyol; una espècie d'infantils. Un partit que no deixa pas ganes de tornar-hi.

Tot lo demés ocorregut va carèixer d'importància; un sens fi de partidels d'interès molt relatiu.

No han estat les passades festes venturoses pels futbolistes: els equipers aliats ens han jogat una mala treteta, no venen ni se sap quan vindran. Aquest afer dóna més que parlar que la pròpia autonomia. Els maliciosos que en futbol són molts, fan correr que les dificultats posades obeeixen a certes denúncies falses fetes a París, per determinat individu que hi té molt «bó» i és del grupu d'enfront.

El «Barcelona», el club decà, infatigable, ens ha obsequiat amb la visita de la «Real Unió d'Irún» equip que un dia se'ns mostrà formidable, més que enguany, sigui perquè no ha vingut complet o perquè manca dels bons elements d'abans, el cas és que ens ha defraudat totalment.

Val a dir, no obstant, que els xicots del «Barcelona» jogaren amb gran braó i que's feren mereixedors de llurs victòries. Els bascs no's mereixien tampoc el segon dia, un resultat tan fatal, degut principalment al porter que duien i que estigué fet un desastre.

No creiem que els sis ralets de l'entrada fossin lamentats per ningú, car en general i salvant les comparacions, els partits foren molt agradables.

I ademés, que sempre agrada veure guanyar als de casa.

L'«Espanyol» a Madrid jogant amb l'«Atletic» malgrat portar un equip reforçat per Tiago Massana (que ja és reforç) també ne sortí victoriós.

Davant del triomf d'aquests dos equips catalans, hi ha qui ja paladeja el Campionat hispànic. Tan mateix és massa «paladejar».

Si bé els Reis han sigut generosos en gols i diners pel «Barcelona», no ho han estat pels pobres xicots de Mossèn Pedragosa, sostenidor de la «Casa de Família» qual obra eminentmentportiva de tothom és coneguda. El temporal de l'altre dia que respectà els interessos dels naviers no sapigué fer-ho amb el petit edifici que els de la Nàutica tenien instalat en el port. Caseta, embarcacions, tot quedà fet una coca.

Es de suposar que les Juntes dels nostres dos principals

Clubs nàutics no hauran de permetre que aquest, al quedar sense medis d'entrenament hagin de creuar-se de braços orfes de tota ajuda. Serà qüestió de veure fins on arriba, el companyerisme dels nostres bogadors.

STOP

NOTES D'ART

A Can Parés que, digui's lo que es vulgui, és i serà el cap i casal de les sales d'exposicions barcelonines, el benemerit de la pàtria, don Santiago Rusiñol ens encanta amb una nova exposició de sos quadres.

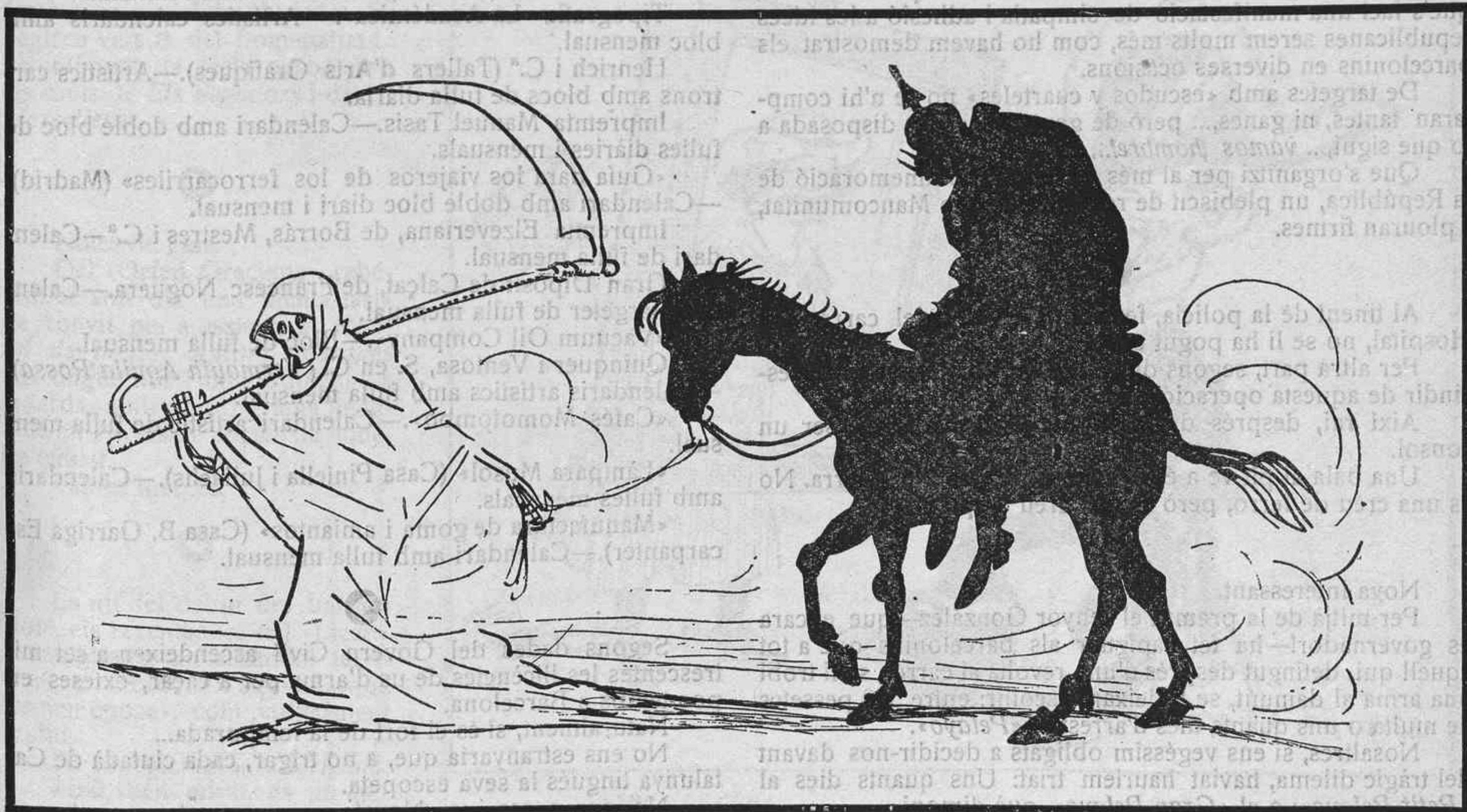
Aquests són quinze. A ull cluc, hom triaria el primer que trobés com si fos a una sortija. Però ara no es tracta de sortija sinó de crítica i en conseqüència obrim l'ull i au! la gran vigilància. Veiam si ha fallat el mestre.

Si ens donguessin a triar entre lo exposat per l'amic Rusiñol, encara que portéssim els ulls venats, veuríem contrariar i triaríem la tela batejada amb el nom de «Estany dels desmais» juntat amb una (si val?) pocaverkonya no habitual en el nostre gran artista.

Després d'aquesta obra cabdal cal remarcar l'estudi «Nit d'estiu», admirable estudi en blaus sobre el Tajo.

Hermoses teles són encara «Pati de Girona», «Jardí blau» «El brollador del Claustre», que presideix dignament l'exposició, «Jardí de l'illa», l'encantador «Jardí del Príncep» i l'inefable «Brollador».

En aquesta exposició, En Santiago, artista tant com sempre, es mostra ensemps més preocupat de l'ofici, i ens plau poguer felicitar-lo per l'èxit de ses noves, com ho direm?, de sos nous froments dels torments. Com que tot Barcelona, tot Catalunya i tots nosaltres, que som més que res i que ningú, ja que som qui l'admirem i estimem, ens alegrem aplegats de que sia l'èxit per a ell gran i merescut, aquest nou progrés en la tècnica ens omple d'alegria tant més quan ni el més petit dels pretèrits mèrits n'és ferit.—LAUS TIVI CRITAE

DIADA DE REIS

El rei negre.

FELICITACIÓ INOPORTUNA

—Que no us haveu burlat mai de ningú, mestressa?...

ESQUELLOTS

A quarantadós mil ascendeix el nombre de targetes depositades a la Capitania amb motiu de la manifestació monàrquica del Dia de Reis.

Aqueix 42, és un número molt significatiu, molt guerrer i molt germanòfil.

Però sàpiga el marquès de Sentmenat que a tothora que's faci una manifestació de simpatia i adhesió a les idees republicanes serem molts més, com ho havem demostrat els barcelonins en diverses ocasions.

De targetes amb «escudos y cuarteles» no se n'hi comptaran tantes, ni ganes,... però de gent al carrer, disposada a lo que sigui,... *vamos hombre!*...

Que s'organitzi per al més de febrer, commemoració de la República, un plebiscit de republicans a la Mancomunitat, i plouran firmes.

Al tinent de la policia, ferit en la revolta del carrer del Hospital, no se li ha pogut extreure la bala.

Per altra part, segons diuen els facultatius, se pot prescindir de aquesta operació.

Així rai, després de la llàstima, no deixa d'ésser un consol.

Una bala al pit ve a ésser com un trofeu de guerra. No és una creu de ferro, però és una creu de plom.

Nova interessant.

Per mitjà de la premsa el senyor González—que encara és governador!—ha fet sapiguer als barcelonins que a tot aquell qui, detingut després d'una revolta al carrer, se li trobi una arma al damunt, se li deixarà escollir: entre 500 pessetes de multa o uns quants dies d'arrest al «Pelayo».

Nosaltres, si ens vegéssim obligats a decidir-nos davant del tràgic dilema, haviat hauriem triat: Uns quants dies al «Petit Pelayo»; o al «Gran Pelayo», què dimoni.

Tot, menos donar diners al senyor governador.

A una de les nostres vies públiques més importants se li canviarà el nom.

Se la nomenarà *Calle del Once de Noviembre de mil novecientos diez y ocho*.

Déu nos en guard de anar-hi a viure!

No'ns costarien pocs diners les targetes, amb aquesta dreça interminable!

Apa aquí, autors inèdits!

L'«Escola d'Art Dramàtic» ofereix un premi de 500 pessetes a la millor comèdia en tres actes.

En el jurat hi formen alguns autors consagrats que, o molt ens enganyem, o s'hauran de carregar de paciència, perquè no tindran més remei que llegir centenars de manuscrits d'autorets inèdits.

Es la gran manera d'aprendre de fer comèdies.

El dia de Sant Esteve varen sortir els diaris amb una notícia macabra:

«Ayer, en el Paseo de la Industria, los camilleros de la Cruz-Roja recogieron una mujer muerta de hambre».

I el senyor Esteve, que aquell dia celebrava el seu sant, feia una mueca.

—Mare de Déu, quanta impertinència!— exclamà — Anar-se a morir de gana, precisament avui, que és el dia que sobra més vianda a la meva taula!

Calendaris rebuts. De les cases:

Butsems i C.^a (Mosaics).—Bloc de fulla setmanal.

Tipografia «La Académica».—Artístics calendaris amb bloc mensual.

Henrich i C.^a (Tallers d'Arts Gràfiques).—Artístics cartons amb blocs de fulla diària.

Impremta Manuel Tasis.—Calendari amb doble bloc de fulles diàries i mensuals.

«Guía para los viajeros de los ferrocarriles» (Madrid).—Calendari amb doble bloc diari i mensual.

Impremta Elzeveriana, de Borrás, Mestres i C.^a—Calendari de fulla mensual.

Gran Dipòsit de Calçat, de Francesc Noguera.—Calendari, targeter de fulla mensual.

«Vacuum Oil Company».—Bloc de fulla mensual.

Quinquer i Ventosa, S. en C. (*Vermouth Aquila Rossa*).—Calendaris artístics amb fulla mensual.

«Cafés Momotombo».—Calendari artístic de fulla mensual.

«Làmpara Musol» (Casa Piniella i Juliachs).—Calendaris amb fulles mensuals.

«Manufactura de goma i amiantos» (Casa B. Garriga Escarpanter).—Calendari amb fulla mensual.

Segons dades del Govern Civil ascendeixen a set mil trescentes les llicències de us d'arma per a caçar, exteses en poc temps a Barcelona.

Naturalment, si és el fort de la temporada...

No ens estranyaria que, a no trigar, cada ciutadà de Catalunya tingués la seva escopeta.

No per a res, no. Només que per a estar a punt quan arribi l'hora de caçar el porc senglà.

Es diu que'l nostre gran Pich i Pon, a l'enterar-se de la mort del Dr. Antolí López Peláez, va enviar un telegrama de condol dirigit *nada menos*, que al senyor *Arzobispo accidental* de Tarragona.

I és que l'elèctric senador es creu que així com hi ha alcaldes *accidentals*, també hi han arquebisbes de la mateixa categoria.

Oh En Pich i Pon!

Els veïns de una casa del carrer d'Aribau han anat a queixar-se al Alcalde de que la propietària els vol augmentar el lloguer.

Si aqueixa mena de queixes se posen de moda, que's prepari el senyor Morales. Que's prepari a rebre... visitants.

Qualsevol dia veurà passar per sota els balcons de Cà la Ciutat una manifestació de trescentes mil ànimes. Perquè, fóra dels propietaris, tothom té motius de queixa.

Se veu clar que'ls pares de la pàtria, Cambó, Puig i Cadafalch, Ventosa, Sedó i Abadal, tenien ganes de formar part de la Comissió pastelero-extra-parlamentària convocada per En Romanones.

Però és veu també que acorralats, els regionalistes, per les minories que són en realitat la majoria dintre del nacionalisme català actual, han tingut de mostrar-se *farrucos* i fent de «tripas corazón», s'han vist obligats a renunciar al pont que'ls brindaven els desprestigiats polítics madrilenys.

Ara és hora catalans!... És dir, ara torna a ésser hora. Amunt i crits, i Viçca Catalunya!

Una gran concurrència assistí, l'altre diumenge a la tarda, a la sessió del Centre de Dependents en honor del martre filipí Josep Rizal.

El senyor Pellicena feu la biografia del fusellat, a qui presentà com model de patriotes. Se llegiren versos del homenatjat i, naturalment, la festa acabà amb els cants de *Els Segadors* i de *La Marsellesa*.

Notes de casa:

Del «Orfeó Gracienc» rebérem en son dia una atenta tarja de convit per a assistir al *Recital de piano*, Antoni Marquès que tingué lloc l'altre diumenge a la tarda, amb un programa magnífic en l'hostatge social de aquella entitat.

Tantes mercès.

La nit del debut del baríton Noté, els reventadors del «Liceo» promogueren un escàndol terrible; un escàndol d'aquells «que formen època», com vulgarment se diu.

Se representava *L'Africana*.

Això, ben mirat, és un atenuant.

L'ambient *africà* degué estar tan ben descrit en l'òpera, que va encomanar-se per la sala... i anà pujant amunt, amunt, fins al quint pis.

El fiscal del Suprem, senyor Covián, va entornar-se'n cap a Madrid.

No's diu si se'n entornà amb la cua entre les cames, però és de suposar que sí.

De les alforges, no en parlem, tota vegada que per aquest viatge no en necessitava.

Bastant mansoies han sigut les ignocentades periodístiques d'enguany.

Entre les més poques-soltes se distingí la de *El Dia*, de Madrid, que va posar una picarra al entressol de la Rambla dient que s'havia incendiat el palau del Congrés.

I el tret li va sortir per la culata.

Perquè com és de suposar, el foc del Congrés, als badocs ramblejadors no els hi va fer fret ni calor.

Tots se n'anaven somrient. Els uns deien: Santa Ignocència!... els altres: Llàstima de Senat!...

El marit arriba a casa a altes hores de la matinada, fent tantines.

La dona el sent des de el llit:

—Vaia una hora de venir a casa, un home casat!

—Dona, si són les onzel...

—Es mentida. El rellotge acaba de tocar les tres.

—De manera que dones més crèdit al rellotge, que al teu marit?...

L'ESPILL DE CUBA

—Mira't en aquest mirall, i corre a donà-ls'hi l'autonomia

LES CANÇONS DEL NOSTRE POBLE

Catalunya, tan rica i tan plena en molts i variats aspectes, ho és també extraordinàriament en cants típics de la terra. Els catalans es veu que des de sempre hem sigut amics de les cançons. Perquè en tenim de tota mena i per a tots els gustos. N'hi ha d'amoroses, entre elles «La pastorel·la»; i de cavalleresques, com «La Dama d'Aragó»; de *capta*, «La vida del pobre»; de *Nadal*, «El noi de la mare»; de *bandolers*, «El lladre famós»; de *bressol*, «La non-non»; de *costums*, «La vida de les dones»; de *camí*, «Els tres Tambors»; de *burlesques*, «El Cornet»; de *patriòtiques*, «Els Segadors»...

Així resulta que aneu allà on vulgueu sempre sentireu cançons apropiades a les circumstàncies de lloc, de temps i d'ocupació. Aneu pels camins i corriols de la nostra pàtria, àdhuc els més amagats, i sentireu veus manyagues que recreen les orelles del caminant amb cantarelles dolces que li alleugereixen el camí. Seguiu hostals i masies i oïreu vibrar per l'aire els cants de minyons sapats i de pubilletes tendres, que us faran una xardor en el cor, i us vindran ganes de romandre-hi. I els pastors i els rabadans, allà en les abraus muntanyenques; i pels tallers de ciutat, on una munió de noies s'hi acoblen fent córrer l'agulla...

Doncs bé; ara ens proposem anar escorcollant el poble per a treure-li a la llum del dia i escampar-les als quatre vents totes aquestes cançons que té guardades i que molta gent ignora en absolut. Creiem amb aquesta nova feina poder oferir un plat escaient al lector curiós i servir, ensemps, una branca no poc important del folklor català: la Cançonística.

De cançons n'hi ha moltíssimes de recollides, però n'hi ha moltíssimes més encara per recollir. Nosaltres donarem la preferència, en publicar-les, a les que menys conegudes siguin, ja que així podran despertar més interès. Si són ben rebudes, mentre el temps i l'espai ens ho permetin les anirem donant a l'estampa.

EL CORNET

Si jo'n soc cornet
les porto de plata
de bon dematí
prenc la xacolata
xacolata i pa torrat
que les banyes me'n fan
crac, crac, que leri leri
beneit sigui sant Corneli
que leri leri lo.

Quants burrets corren pel món
que a la nit no dormen
sempre estan pensant
on ne tinc la dona
jo l'en tinc a passejar
que les banyes me'n fa portar
que leri leri
beneit sigui Sant Corneli
que leri leri lo.

Heus aquí una cançó burlesca, ben xamosa per cert, tant per sa lletra com per sa alegre tonada, dictada, aneu a saber per qui, en lloança d'unes banyes. Aquest tema, el de les banyes, ha sigut molt preferit per la Mussa popular, puix són bastantes les cançons que's troben, dedicades an aquest tema. Se compren que hi va haver algun temps que va estar de moda que quan se sabia que a algú la dona el condecorava amb aquest cornepèdic present, tot seguit sortia un trovador bo o dolent, gran o xic, que li dedicava una cançoneta

i banyes amunt, banyes avall, com a corolari a la ja seva prou gran desdita de haver d'anar carregat i adornat amb un tan poc falaguer parell d'utensilis, se té de passar en forma de cançó, les passades des de la seva desventura.

Cal fer constar que el cornut a que estava dedicada la present cançó, podia estar ben content, doncs que no és pas una cançó de qualsevol cosa, sinó tot un goig dedicat a Sant Corneli, patró dels banyuts.

Llàstima que la lletra sigui tan curta, posiblement al ésser dictada devia ésser més llarga, les indagacions que em fet per a veure si en trobàvem alguna altre estrofa, han tingut un resultat negatiu.

Impremta L'Esquella i La Campana, Olm, 8.-Barcelona

**CALÇATS FINS
I ECONÓMICS
DE TOTA MENA**

LA FRANCO ESPAÑOLA
ESCUDILLERS, 25
BARCELONA

Antoni López

IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics,
treballs comercials, edicions,
e impressions de totes menes

□ □ □

Olm, 8. — BARCELONA

BAZAR
DE LA

UNIÓ

Unió, 3. — BARCELONA

ÚTILS PER A ESCRIPTORI

:: TINTES SUPERIORS ::

L'Esquella de la Torratxa
Almanac per a l'any 1919 **AGOTAT**

ALMANAC de La Campana de Gracia per a 1919
AGOTAT Queda completament **AGOTAT**

COLECCIÓN DIAMANTE

TOMOS PUBLICADOS

1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urreola. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Noya. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Melgosa. Un viaje a los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplan!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matoses (Orzuolo). ¡Aleluyas finas!
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).
33. } A. Flores. Doce españoles de
34. } brocha gorda.
35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-
42. } mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Altamira. Novellitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Ocho de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fifina.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Gavia. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Alcántara. Córdoba.
57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.
62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.
64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepín. Muerto de amor
78. Conde León Tolstói. Venid a mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la luna.
84. E. Antonio Flores. ¡Huérfanal!
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pastana (Gafel). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
89. E. de Amlols. Aire y Luz.
90. L. Garofa de Giner. Valentina.
91. E. de Amlols. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de París.
94. Obras menores de Cervantes.
95. Obras menores de Cervantes.
96. J. Pérez Zúñiga. Chapucerías.
97. Voltaire. Cándido.
98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
99. J. Benavente. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Camilo Castello Branco. María Moisés.
104. Graella Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina
106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
108. Eça de Queiroz. La nodriza.
109. A. de Chamisso. Pedro Schlé mihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. El Abate Prévost. Manón Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
119. E. Marquina. Juglarías.
120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
121. S. Rusñol. Hojas de la vida.
122. F. de Lamartine. Rafael.

En prensa: El Perro de Sir John. — ALFONSO KARR.

Precio de cada tomo: 0'60 pesetas

Aviat! Aviat! **El Català de "La Mancha"**

Tragicomèdia d'En SANTIAGO RUSIÑOL

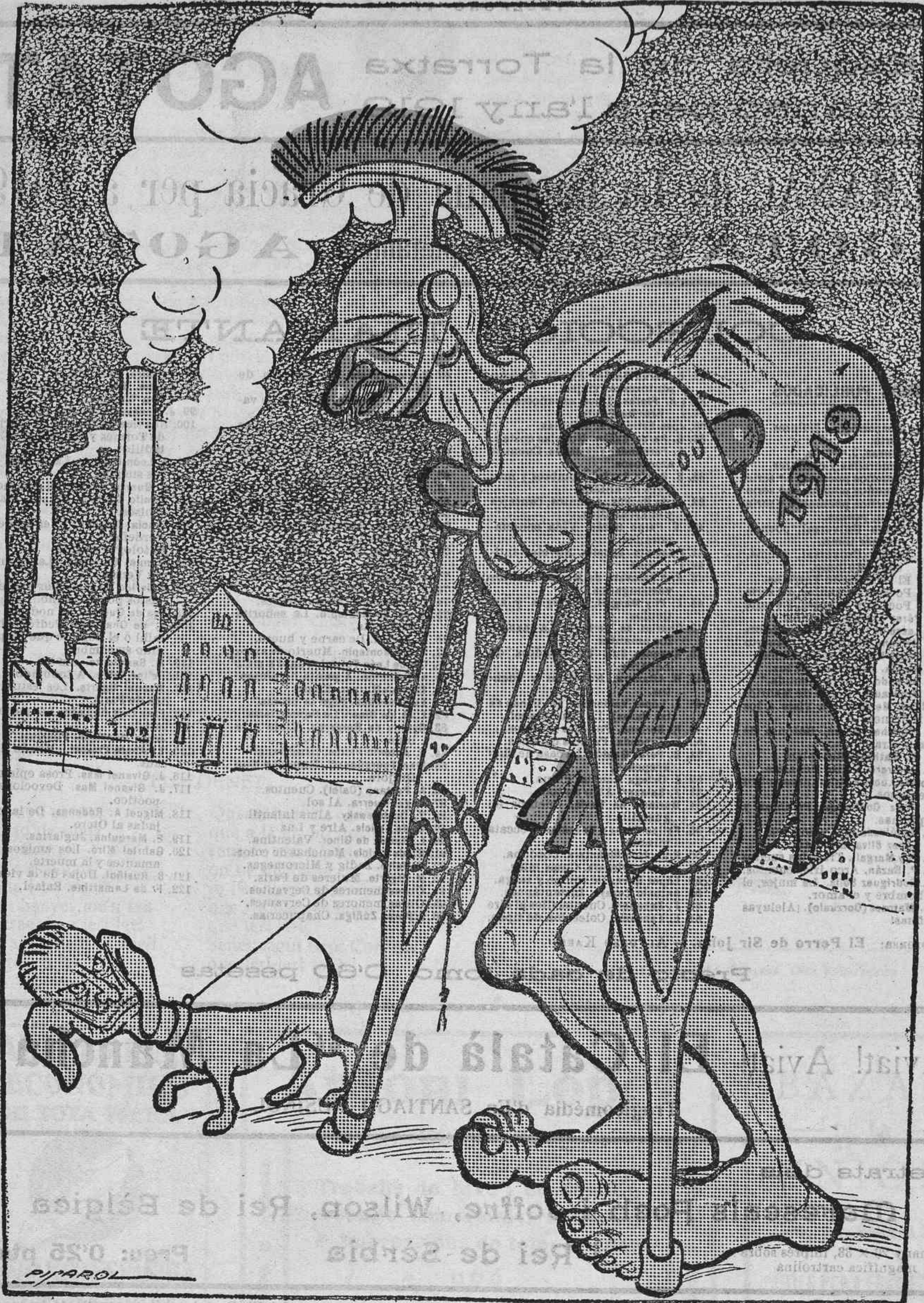
Retrats dels

**Marescals Foch i Joffre, Wilson, Rei de Bèlgica
i Rei de Sèrbia**

Tamany 26 x 33, imprès sobre
magnífica cartolina

Preu: 0'25 ptes.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíes, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

BL GUERRER MART

—Anem, petit; nostra missió a la terra és acabada.